

Egwyddorion a safonau dechrau gyrfa ar gyfer therapyddion galwedigaethol

Rhifyn cyntaf Ebrill 2026

Coleg Brenhinol
Therapyddion
Galwedigaethol

Cyhoeddwyd gyntaf yn 2026

Gan Goleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol
Tŷ Phoenix, 106–114 Stryd Fawr y Fwrdeistref
Llundain SE1 1LB
www.rcot.co.uk

Hawlfraint © Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2026

Awdur: Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol
Awdur: Samantha Turner – Arweinydd Prosiect, Coleg Brenhinol y
Therapyddion Galwedigaethol
Dyddiad ar gyfer yr adolygiad: 2031

Cedwir pob hawl, gan gynnwys cyfieithu. Ni chaniateir atgynhyrchu, storio mewn system adfer na throsglwyddo unrhyw ran o'r cyhoeddiad hwn, drwy unrhyw ffurf neu unrhyw gyfrwng, electronig, mecanyddol, llungopïo, recordio, sganio neu fel arall, heb ganiatâd ysgrifenedig ymlaen llaw Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol, oni chytunwyd neu nodir fel arall. Ni chaniateir copïo ac eithrio at ddefnydd personol a mewnol, i'r graddau a ganiateir gan gyfraith hawlfraint genedlaethol, neu o dan delerau trwydded a gyhoeddwyd gan y sefydliad hawliau atgynhyrchu cenedlaethol perthnasol (megis yr Asiantaeth Trwyddedu Hawlfraint yn y DU). Dylid cyfeirio ceisiadau am ganiatâd ar gyfer mathau eraill o gopïo, megis copïo ar gyfer dosbarthiad cyffredinol, at ddibenion hysbysebu neu hyrwyddo, ar gyfer creu gweithiau newydd ar y cyd, neu i'w hailwerthu, at y Cyfarwyddwr Brand a Marchnata yn y cyfeiriad uchod.

Dylid cyfeirio ymholiadau eraill am y ddogfen hon at y tîm Addysg: hello@rcot.co.uk

Catalogio'r Llyfrgell Brydeinig mewn Data Cyhoeddiadau

Mae cofnod catalog ar gyfer y llyfr hwn ar gael o'r Llyfrgell Brydeinig.

Er bod pob ymdrech yn cael ei wneud i sicrhau cywirdeb, ni fydd Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol yn atebol am unrhyw golled neu ddifrod sy'n deillio yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol o ddefnyddio'r cyhoeddiad hwn.

ISBN 978-1-913496-12-8

Cynnwys

Cydnabyddiaeth 1

Cyflwyno ein hegwyddorion a safonau dechrau gyrfa ar gyfer therapyddion galwedigaethol 2

Egwyddorion ar gyfer therapyddion galwedigaethol ar ddechrau eu gyrfa 5

Egwyddorion a safonau dechrau gyrfa ar gyfer therapyddion galwedigaethol 6

Diffiniadau a therminoleg 11

Rhestr gyfeirnodau 13

Cydnabyddiaeth

Diolch i bawb a restrir isod a'r rhai a gyfrannodd trwy'r ymgynghoriad a'n sgysiau.

Arweinydd y Prosiect	Samantha Turner, Therapydd Galwedigaethol Annibynnol
Rheolwr Prosiect	Carolyn Hay, Pennaeth Addysg, RCOT
Tîm Prosiect	Anna Clampin, Rheolwr Gwella Addysg, RCOT

Aelodau'r Grŵp Cyngori Arbenigol

Dr Vikki Barry	Uwch Ddarlithydd mewn Therapi Galwedigaethol, Prifysgol Huddersfield
Joanna Beveridge	Darlithydd mewn Therapi Galwedigaethol, Prifysgol Queen Margaret
Kay Bolton	Cyfarwyddwr Addysg Glinigol, Cygnet
Dr Liz Cade	Prif Ddarlithydd Perthynol i Iechyd (Ymchwil), Prifysgol Wrecsam
Anna Fischer	Cyn-aelod o Fforwm Dysgwyr RCOT Carnduff a Therapydd Galwedigaethol Newydd gymhwyso (Partneriaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol Caeredin; Rhyddhau i Asesu/Atal Mynediad), Cyngor Dinas Caeredin
Dr Kee Hean LIM	Athro Cyswllt mewn Therapi Galwedigaethol, Prifysgol St Mary
Swyddogion Ymchwil	Addysgwr Clinigol Therapi Galwedigaethol, Ymddiriedolaeth Sefydliad Calderdale a Huddersfield
Shirley Masterson-Ng	Pennaeth Cyswllt Iechyd a Gofal Cymdeithasol Ysgolion, Prifysgol Sheffield Hallam
Sarah Mcginley	Prif Gymrawd Addysgu (Therapi Galwedigaethol) a Thiwtor Derbyn Arweiniol Ysgol y Gwyddorau Iechyd, Prifysgol Southampton
Dr Sarah-Jayne Rowe	Uwch Ddarlithydd mewn Therapi Galwedigaethol, Prifysgol South Bank Llundain
Elaine Stewart	Prif Ddarlithydd Therapi Galwedigaethol, Prifysgol Robert Gordon
Dr Kim Stuart	Athro Cysylltiol: Arweinydd Cwricwlwm AHP Datblygiad Proffesiynol, Prifysgol Coventry a Phennaeth Proffesiynau Iechyd Coventry a Swydd Warwick ICB
Yr Athro Lisa Taylor	Athro Cyflogadwyedd ac Arloesi Dysgu, Prifysgol East Anglia
Karen Tudge	Pennaeth Gwasanaethau Arbenigol, Ymddiriedolaeth GIG Great Western Hospitals
Anita Volkert	Uwch Ddarlithydd mewn Therapi Galwedigaethol/Dirprwy Bennaeth Adran/SHLS Allied Health, Arweinydd Lleoliadau Practis, Prifysgol Caledonian Glasgow
Dr Susie Wilson	Prif Ddarlithydd ac Arweinydd Proffesiynol ar gyfer Therapi Galwedigaethol, Prifysgol Cumbria
Ayra Yoosufani	Cyn-aelod o Fforwm Dysgwyr RCOT Carnduff a Therapydd Galwedigaethol, Grŵp Ysbytai Athrofaol GIG Lerpwl

Cyflwyno ein hegwyddorion a safonau dechrau gyrfa ar gyfer therapyddion galwedigaethol

Mae therapyddion galwedigaethol dechrau gyrfa yn ymarferwyr sydd newydd gofrestru, y rhai sy'n dychwelyd i ymarfer a'r rhai sy'n trosglwyddo o leoliadau rhyngwladol yn y tair blynedd gyntaf ar ôl cofrestru gyda'r HCPC.

Nodweddir therapyddion galwedigaethol gyrfa gynnar gan eu trawsnewidiad i ymarfer ymreolaethol, cydgrynhoi galluoedd proffesiynol craidd, datblygu hunaniaeth broffesiynol ac ymgysylltu gweithredol mewn datblygiad proffesiynol parhaus a chynllunio gyrfa.

Cyd-destun

Mae ein proffesiwn yn tyfu, gyda nifer cynyddol o raddedigion, pobl yn dychwelyd a recriwtiaid rhyngwladol yn dod i'r gweithlu.

Mae tua 2,500 o ddysgwyr (myfyrwyr a phrentisiaid) yn **graddio** o raglenni cyn-gofrestru therapi galwedigaethol y Deyrnas Unedig (DU) bob blwyddyn ac maent yn gymwys i gofrestru gyda'r Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (HCPC) i ddechrau eu gyrfa broffesiynol (Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2025b). Nid yw 15% yn mynd i'r gweithlu ar unwaith. O'r rhai sy'n gwneud hynny:

- Mae 53% yn ymuno â'r sector ysbytai (y Gwasanaeth Iechyd Gwladol [GIG] ac ysbytai nad ydynt yn y GIG)
- Mae 34% yn gweithio mewn lleoliadau iechyd neu ofal cymdeithasol eraill
- Mae 12% yn mynd i rolau amrywiol ar draws ehangder ymarfer therapi galwedigaethol (Palmer et al 2023)

Er gwaethaf y dechrau addawol hwn, mae cadw pobl yn parhau i fod yn her. Roedd dros 50% o ddysgwyr (myfyrwyr a phrentisiaid) ag ymatebodd i'n Harolwg o'r Gweithlu (2025a) yn edrych i weithio mewn gwasanaethau cleifion mewnol, cleifion allanol ac ysbytai, lleoliadau allweddol ar gyfer ein gwasanaethau. Eto, mae ystadegau yn dweud wrthym fod tua un o bob pump therapydd galwedigaethol (21%) yn gadael y sector ysbytai a lleoliadau cymunedol o fewn dwy flynedd (Palmer et al 2023).

Mae recriwtio rhyngwladol wedi chwarae rhan allweddol wrth gefnogi gweithlu'r GIG. Rhwng 2013–2017, ymunodd 1,114 o therapyddion galwedigaethol â'r gofrestr HCPC drwy'r llwybr rhyngwladol. Fodd bynnag, gadawodd 51% y gofrestr o fewn pedair blynedd, o'i gymharu â dim ond 5.7% o gofrestrwyr ag addysgwyd yn y DU yn ystod yr un cyfnod (HCPC 2023a). Er y gall y boblogaeth hon fod yn ddaearyddol symudol, mae angen gwaith i sicrhau eu bod yn cael eu cefnogi i fod yn aelod gwerthfawr o'r gymuned therapi galwedigaethol a chymunedau iechyd a gofal ehangach.

Mae'n hanfodol bod therapyddion galwedigaethol sy'n dychwelyd i ymarfer ar ôl egwyl o ddwy flynedd neu fwy neu'n cofrestru am y tro cyntaf ar ôl cyfnod o beidio ag ymarfer ar ôl cwblhau eu hastudiaethau, yn cael eu cefnogi'n llawn wrth iddynt ddechrau neu ailgychwyn eu gyrfaedd. Mae'r unigolion hyn yn dod â phrofiad gwerthfawr, safbwyntiau amrywiol ac ymrwymiad o'r newydd i'r proffesiwn. Mae eu hail-integreiddio llwyddiannus yn hanfodol i gryfhau'r gweithlu therapi galwedigaethol a sicrhau gofal cyfoes, o ansawdd uchel, sy'n canolbwyntio ar y person.

Fel y nodwyd yn ein strategaeth gweithlu therapi galwedigaethol (RCOT 2024a), mae'r proffesiwn yn wynebu:

- cyfraddau swyddi gwag uchel
- ehangu cyfleoedd sy'n rhoi pwysau ar y gweithlu presennol

- poblogaeth sy'n tyfu ac yn heneiddio gydag anghenion iechyd, tai a chymdeithasol cynyddol gymhleth.

Mae'r ffactorau hyn yn darparu cyfleoedd a heriau. Er mwyn cwrdd â'r galw presennol ac yn y dyfodol, rhaid i ni fuddsoddi mewn gweithlu therapi galwedigaethol medrus, amrywiol ac ymroddedig, gyda chefnogaeth hunaniaeth broffesiynol gref a chyfleoedd datblygu gyrfa.

Mae'r ddogfen hon ochr yn ochr â'r *Safonau Proffesiynol ymarfer, ymddygiad a moeseg* (RCOT yn y wasg) a'r *Fframwaith Datblygu Gyrfa: egwyddorion arweiniol ar gyfer therapi galwedigaethol* (RCOT, 2021), gan ddarparu arweiniad proffesiwn penodol i gyflogwyr a therapyddion galwedigaethol ar ddechrau gyrfa i gefnogi trawsnewidiad diogel a llwyddiannus i ymarfer.

Cefnogi pontio

Rhaid i gefnogaeth dechrau gyrfa bontio'r trawsnewidiad aml heriol o addysg i ymarfer proffesiynol. Dylai gydnabod ac adeiladu ar y sgiliau, y profiadau a'r dysgu unigol a gyflawnir trwy addysg cyn-gofrestru. Dylai gynnig cyfleoedd cyson ar gyfer goruchwyllo, datblygiad proffesiynol parhaus a myfyrio strwythuredig trwy gydol y tair blynedd gyntaf o ymarfer, gan feithrin ymrwymiad ar gyfer dysgu gydol oes.

Dylai cymorth dechrau gyrfa ddathlu amrywiaeth, cydnabod priodoleddau unigryw a phrofiad byw pob therapydd galwedigaethol, a meithrin ymdeimlad o berthyn, dilyniant a hunaniaeth broffesiynol.

Er bod yna lawer o resymau y gall therapyddion galwedigaethol newid rolau neu sectorau, mae'n hanfodol ein bod, fel proffesiwn, yn darparu pontio cryf a chefnogol i bob therapydd galwedigaethol ar ddechrau eu gyrfa. Mae gan bob un ohonom rôl wrth lunio ansawdd a chynaliadwyedd ein proffesiwn ac yn y pen draw sicrhau ein bod yn mwynhau bod, ac yn falch o fod, yn therapyddion galwedigaethol.

Trwy gyflwyno ein hegwyddorion a'n safonau i gyflwyno tystiolaeth, rydym yn gosod disgwyliadau clir ar gyfer cyflogwyr a therapyddion galwedigaethol ar ddechrau eu gyrfa. Ein nod yw llyfnhau'r trawsnewidiad i ymarfer, meithrin rhagoriaeth, meithrin ymdeimlad cryf o berthyn proffesiynol ac yn y pen draw gwella cadw, gan sicrhau cynaliadwyedd y gweithlu ac ansawdd a boddhad ar draws y proffesiwn. Dylai therapyddion galwedigaethol ar ddechrau eu gyrfa deimlo eu bod yn cael eu cydnabod, eu meithrin a'u paratoi i ffynnu.

Bydd ymgorffori'r egwyddorion hyn yn cymryd amser. Maent wedi'u cynllunio i ategu rhaglenni gyrfa gynnwys presennol wrth gynnig persbectif therapi galwedigaethol unigryw. Wedi'i greu gan y proffesiwn, i'r proffesiwn gefnogi therapyddion galwedigaethol i gychwyn eu gyrfaedd yn llwyddiannus.

Rydym wedi amlinellu pum egwyddor yn y ddogfen hon. Mae'r egwyddorion yn cael eu dangos trwy safonau sylfaenol. Mae pob egwyddor yn adlewyrchu thema a nodwyd trwy'r broses bontio a datblygu:

1. Sefydlu ymdeimlad o berthyn a chysylltiad
2. Goruchwyliaeth a chefnogaeth strwythuredig
3. Datblygiad gyrfa a dysgu gydol oes
4. Cynnal iechyd a lles personol
5. Hunaniaeth broffesiynol a rhwydweithio

Mae gan gyflogwyr ddyletswydd gofal i gefnogi therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa wrth iddynt atgyfnerthu eu dysgu, datblygu eu hymreolaeth yn ddiogel a thyfu i fod yn weithwyr proffesiynol hyderus. Mae hyn yn cynnwys defnyddio HCPC *Principles for Preceptorship* (HCPC 2023b) ochr yn ochr â pholisi cenedlaethol perthnasol eraill a chanllawiau dechrau gyrfa i lunio cymorth o ansawdd uchel.

Er mwyn dangos yr egwyddorion ar waith, rydym wedi darparu safonau ategol i gyflogwyr eu bodloni. Mae'n gyfrifoldeb ar y therapydd galwedigaethol wrth ddechrau eu gyrfa a'r cyflogwr i gymryd rhan yn rhagweithiol yn y cyfnod pontio.

Nid yw cymorth dechrau gyrfa yn gyfyngedig i gaffael sgiliau clinigol. Mae'n cwmpasu datblygiad hunaniaeth broffesiynol, lles, gallu arwain a chyfraniad ystyrion i ddyfodol y proffesiwn. Yn yr un modd, dylai ddarparu cyfleoedd i gymryd rhan mewn ehangder o brofiadau ar draws y pedwar piler ymarfer - ymarfer clinigol, addysg, arweinyddiaeth, ac ymchwil ac arloesi.

Disgwylir i gyflogwyr o bob maint a maes ymarfer feithrin diwylliannau sefydliadol cynhwysol, cefnogol sy'n blaenoriaethu lles, twf proffesiynol ac ymgysylltiad gweithredol therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa wrth lunio eu hamgylcheddau ymarfer. Mae'n hanfodol bod cyflogwyr a darparwyr addysg yn cydweithio i sicrhau parhad dysgu a thwff proffesiynol y tu hwnt i'r pwynt cofrestru.

Mae'r egwyddorion hyn yn adlewyrchu lleisiau therapyddion galwedigaethol dechrau gyrfa, cyflogwyr, academyddion a phobl sy'n cael mynediad at wasanaethau therapi galwedigaethol ac sydd wedi'u seilio ar dystiolaeth. Maent yn taflu goleuni ar yr hyn sy'n gweithio, hyrwyddo'r hyn sy'n cael ei werthfawrogi ac yn nodi'r hyn sy'n hanfodol i adeiladu gweithlu therapi galwedigaethol hyderus, galluog ac ysbrydoledig.

Sut y gall cyflogwyr gymhwyso'r egwyddorion

Nid yw'r safonau ar hyn o bryd yn gysylltiedig â mecanwaith sicrhau ansawdd ffurfiol. Fodd bynnag, rydym yn annog cyflogwyr therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa i'w mabwysiadu a'u hymgorffori yn eu timau, gwasanaethau a sefydliadau. Mae'r safonau'n darparu fframwaith ar gyfer tystio'r egwyddorion. Rydym wedi eu hysgrifennu gydag ehangder meysydd ymarfer therapi galwedigaethol mewn golwg ac maent wedi'u hanelu at fod yn berthnasol i bob cyflogwr.

Maent wedi'u cynllunio i ategu canllawiau presennol fel *Principles for Preceptorship HCPC (2023b)* a chanllawiau gwlad-benodol – er enghraifft, *NHS England's multi-professional preceptorship quality mark (NHS England 2025)*. Er bod y safonau rheoleiddio a lefel system hyn yn bodoli, bu amrywiaeth ar draws y pedair cenedl ac nid oes canllawiau penodol i'r proffesiwn.

Fel y corff proffesiynol ar gyfer therapi galwedigaethol, mae RCOT mewn sefyllfa unigryw i lenwi'r bwlch hwn a chefnogi datblygiad gyrfa gynnar cyson, o ansawdd uchel.

Yn ogystal, gyda nifer cynyddol o raddedigion yn mynd i mewn i rolau nad ydynt yn gysylltiedig ag iechyd, fel lles neu addysg (Palmer et al 2023), nod yr Egwyddorion hyn yw cryfhau apêl a chadw'r proffesiwn trwy alluogi pontio llyfn, mwy cefnogol ar draws ehangder ymarfer therapi galwedigaethol.

Ein camau nesaf

Rydym wedi ymrwymo i ymgorffori'r egwyddorion hyn ar draws y proffesiwn. Fel rhan o'n cyflawni Strategaeth y Gweithlu, byddwn yn:

- hyrwyddo'r egwyddorion trwy rwydweithiau proffesiynol, digwyddiadau ac adnoddau
- cefnogi cyflogwyr i'w gweithredu'n effeithiol
- Casglu adborth gan therapyddion galwedigaethol a chyflogwyr dechrau gyrfa i fireinio ac esblygu'r egwyddorion.

Ymhen amser, rydym yn bwriadu lansio cynllun cydnabod cyflogwyr i dynnu sylw at a dathlu sefydliadau sy'n dangos rhagoriaeth wrth gefnogi therapyddion galwedigaethol dechrau gyrfa, gan helpu i'w lleoli fel cyrchfannau a ffeirir ar gyfer swyddi cyntaf a datblygiad gyrfa.

Egwyddorion ar gyfer therapyddion galwedigaethol ar ddechrau eu gyrfa

Mae ein hegwyddorion yn amlinellu'r pethau sydd angen bod ar waith i gefnogi trawsnewidiad therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa i ymarfer.

Mae pob un o'r egwyddorion hyn yn cael ei gefnogi gan safonau y gall cyflogwyr eu dangos i ddangos sut maen nhw'n cefnogi eu therapyddion galwedigaethol ar ddechrau eu gyrfa mewn trawsnewidiad cadarnhaol sy'n meithrin perthyn, goruchwyliaeth strwythuredig, datblygiad proffesiynol, lles a hunaniaeth broffesiynol gref.

Egwyddor 1

Mae therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa yn profi ymdeimlad o berthyn, cysylltiad ac yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi wrth iddynt ddechrau neu ddychwelyd i'w taith broffesiynol.

Egwyddor 2

Mae gan therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa fynediad at oruchwyliaeth reolaidd, strwythuredig sy'n cefnogi eu trawsnewidiad unigol i ymarfer ymreolaethol, diogel a hyderus.

Egwyddor 3

Mae therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa yn cael eu cefnogi i gymryd rhan mewn datblygiad proffesiynol, sefydlu trywydd gyrfa unigol a chyfrannu at ddatblygiad y proffesiwn.

Egwyddor 4

Mae cyflogwyr yn hyrwyddo lles therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa trwy arferion gwaith cefnogol sy'n galluogi ymgysylltiad cynaliadwy, myfyriol a hunangyfeiriedig yn y proffesiwn.

Egwyddor 5

Mae therapyddion galwedigaethol ar ddechrau eu gyrfa yn datblygu hunaniaeth broffesiynol gref ac yn ymgysylltu â'r proffesiwn ehangach.

Egwyddorion a safonau dechrau gyrfa ar gyfer therapyddion galwedigaethol

Egwyddor 1

Mae therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa yn profi ymdeimlad o berthyn, cysylltiad ac yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi wrth iddynt ddechrau neu ddychwelyd i'w daith proffesiynol.

Mae'r cyflogwr yn dangos hyn trwy'r safonau canlynol:

- 1.1** Mae prosesau sefydlu yn cefnogi integreiddio i'r tîm, y proffesiwn a'r gwasanaeth ehangach, gyda phwyslais ar hunaniaeth a gwerthoedd therapi galwedigaethol gwahanol (Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol, Yn y wasg 2026).
- 1.2** Mae prosesau ar waith i hyrwyddo diwylliant gwrth-hiliol a gwrth-wahaniaethol o gynhwysiant trwy ymgysylltu â tîm, ac egwyddorion cydraddoldeb, amrywiaeth a pherthyn.
- 1.3** Mae cyflogwyr yn hwyluso mynediad at rwydweithiau cymorth cymheiriaid, yn lleol ac yn genedlaethol, gan gynnwys cymunedau gyrfa gynnar a grwpiau therapi galwedigaethol penodol.
- 1.4** Mae proses ar waith i therapyddion galwedigaethol ar ddechrau gyrfa i gael mynediad at gyfleoedd mentora sy'n cynnig arweiniad wedi'i deilwra y tu hwnt i strwythurau goruchwyllo.

Egwyddor 2

Mae gan therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa fynediad at oruchwyliaeth reolaidd, strwythuredig sy'n cefnogi eu trawsnewidiad unigol i ymarfer ymreolaethol, diogel a hyderus.

Mae'r cyflogwr yn dangos hyn trwy'r safonau canlynol:

- 2.1** Mae gwybodaeth am drefniadau a disgwyliadau goruchwyllo yn hygyrch i bawb sy'n cymryd rhan, ac mae therapyddion galwedigaethol ar ddechrau eu gyrfa yn derbyn goruchwyliaeth ac arweiniad ffocws i gefnogi eu trawsnewidiad tuag at gwmpas llawn eu rôl, gan alluogi dilyniant i ymarfer diogel, hyderus ac ymreolaethol.
- 2.2** Mae goruchwyllo yn defnyddio ystod o fodelau a dulliau sy'n gynhwysol ac yn fyfyrionol, gan ddarparu cyfleoedd ar gyfer adborth a thrafodaeth ar hyder, heriau, hunaniaeth broffesiynol a datblygiad.
- 2.3** Mae proses ar waith i sicrhau bod y rhai sy'n darparu goruchwyliaeth i therapyddion galwedigaethol ar ddechrau eu gyrfa yn cael eu paratoi ar gyfer a'u cefnogi yn y rôl hon.
- 2.4** Mae goruchwyliaeth yn cydnabod therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa fel unigolion sydd â lefelau cyfrifoldeb, ymreolaeth a chymorth wedi'u haddasu i gyd-fynd â'u sgiliau, eu profiad a'u hanghenion dysgu.
- 2.5** Mae proses i sicrhau bod therapyddion galwedigaethol ar ddechrau gyrfa yn cael mynediad amserol i raglenni gyrfa gynnar wedi'u personoli.

Egwyddor 3

Mae therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa yn cael eu cefnogi i gymryd rhan mewn datblygiad proffesiynol, sefydlu trywydd gyrfa unigol a chyfrannu at ddatblygiad y proffesiwn.

Mae'r cyflogwr yn dangos hyn trwy'r safonau canlynol: Mae hyn yn cael ei ddangos gan y cyflogwr trwy'r safonau canlynol:

- 3.1** Mae proses i sicrhau bod therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa yn cymryd rôl weithredol wrth nodi eu hanghenion dysgu unigol, gosod nodau datblygu ac ymgysylltu â chyfleoedd datblygiad proffesiynol ar draws y pedair piler ymarfer o fewn y fframwaith datblygu gyrfa: egwyddorion arweiniol (Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol 2021a).
- 3.2** Mae cyflogwyr yn hwyluso cyfleoedd ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus o ansawdd uchel (Broughton a Harris 2022), gan gynnwys cyfleoedd i gefnogi dysgu, myfyrio a datblygiad fel rhan o ymarfer bob dydd.
- 3.3** Mae cyflogwyr yn ceisio deall y wybodaeth, y sgiliau a'r gwerthoedd a ddatblygwyd yn ystod addysg cyn-gofrestru a sicrhau bod y dysgu hwn yn cael ei adeiladu yn y gweithle.
- 3.4** Mae cyflogwyr yn ceisio ymgysylltu â darparwyr addysg i lywio datblygiad rhaglenni cyn-gofrestru cyfoes, gan gefnogi aliniad rhwng polisi arweiniol, anghenion gwasanaeth sy'n esblygu a pharodrwydd graddedigion.
- 3.5** Mae cyflogwyr yn cefnogi therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa i gymryd rhan mewn ymarfer sy'n cyfrannu at gynaliadwyedd hirdymor y gweithlu, gan gynnwys cyfleoedd ar gyfer datblygu gyrfa, dilyniant a chadw.

Egwyddor 4

Mae cyflogwyr yn hyrwyddo lles therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa trwy arferion gwaith cefnogol sy'n galluogi ymgysylltiad cynaliadwy, myfyriol a hunangyfeiriedig yn y proffesiwn.

Mae'r cyflogwr yn dangos hyn trwy'r safonau canlynol:

- 4.1** Mae prosesau ar waith ar gyfer therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa i ddatblygu asiantaeth wrth reoli eu hiechyd a'u lles.
- 4.2** Mae proses ar waith lle mae cyflogwyr yn adolygu ac yn addasu disgwyliadau llwyth gwaith yn rheolaidd i gefnogi lles therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa, wedi'i gydbwysu ag anghenion y gwasanaeth.
- 4.3** Mae cyflogwyr yn hyrwyddo adnoddau i gefnogi rheoli iechyd a lles, yn enwedig mewn ymateb i straen a heriau sy'n gysylltiedig â thrawsnewid.

Egwyddor 5

Mae therapyddion galwedigaethol ar ddechrau eu gyrfa yn datblygu hunaniaeth broffesiynol gref ac yn ymgysylltu â'r proffesiwn ehangach.

Mae'r cyflogwr yn dangos hyn trwy'r safonau canlynol:

- 5.1** Mae prosesau i gefnogi therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa i archwilio a mynegi gwerth unigryw therapi galwedigaethol mewn lleoliadau amlbroffesiynol.
- 5.2** Mae prosesau i gefnogi therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa i gymryd rhan mewn cyfleoedd dysgu gan gymheiriaid ac arweinyddiaeth.
- 5.3** Darperir gwybodaeth i therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa am aelodaeth RCOT, gan gynnwys ei bwrpas a'r manteision o fod yn aelod gweithgar o'r corff proffesiynol.
- 5.4** Disgwylir i therapyddion galwedigaethol dechrau eu gyrfa ymgysylltu â'r proffesiwn ehangach. Gall hyn gynnwys mynediad at Gymunedau RCOT, Ffederasiwn Therapyddion Galwedigaethol y Byd a fforymau therapi galwedigaethol eraill.

Diffiniadau a terminoleg

Tymor	Diffiniad
Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Pherthyn (EDB)	Mae tegwch yn cydnabod gwahaniaethau a chymhlethdod mewn amgylchiadau, profiadau ac anghenion. Mae'n golygu trin pobl yn wahanol i gyflawni tegwch trwy fod yn hyblyg ac yn ymatebol i fynediad, cyfleoedd ac adnoddau. Fel therapi galwedigaethol, mae tegwch yn ymwneud â deall a chydabod anghenion unigol. Mae'n ymwneud â phawb yn cael yr hyn sydd ei angen arnynt, i wneud y gorau o fywyd. Mae amrywiaeth yn golygu cydnabod, parchu, gwerthfawrogi a dathlu gwahanol a chroestoriadau mewn anghenion, hunaniaethau, cefndiroedd, profiadau a safbwyntiau. Dyma'r allwedd i chwalo rhwystrau diwyllianol a sefydliadol a meithrin diwylliant o greadigrwydd ac arloesedd. Mae perthyn yn ymwneud â llawer mwy na dim ond cynnwys pobl. Mae'n golygu croesawu, dathlu, cefnogi a grymuso pob llais yn rhagweithiol, fel ein bod ni i gyd yn cael ein cydnabod, ein gwerthfawrogi ac yn rhydd i fod yn ein hunain go iawn a dilys' (RCOT 2024b, t.10). Fel y nodwyd yn Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Pherthyn RCOT (2024b), mae pob un o'r tri chysyniad hyn yn hanfodol, felly er bod 'EDB' yn ffurf fer ddefnyddiol, nid ydym am iddo ddod yn acronym diystyr na lleihau pwysigrwydd yr elfennau unigol.
Cyflogwr	Sefydliad cyhoeddus, annibynnol, preifat neu drydydd sector sy'n cyflogi pobl i ymgymryd â rôl benodol gyda thelerau ac amodau cyfreithiol a chontractiol derbynol. Ar gyfer rhaglenni prentisiaeth, mae'r cyflogwr yn sefydliad sy'n cyflogi unigolyn i ymgymryd â swydd benodol sy'n cynnwys hyfforddiant neu ddatblygu sgiliau fel rhan o'r rôl.
Cymorth lles	Adnoddau a dulliau a ddefnyddir i hyrwyddo a chynnal lles meddyliol, emosiynol a chorfforol.
Datblygiad proffesiynol parhaus (DPP)	Y ffordd y mae unigolyn yn parhau i ddysgu a datblygu trwy gydol eu gyrfa. Mae DPP yn hanfodol ac yn esblygu sgiliau, gwybodaeth, hunaniaeth broffesiynol ac ymddygiad proffesiynol fel bod unigolion yn cadw'r wybodaeth ddiweddaraf ac yn ymarfer yn ddiogel ac yn effeithiol (Broughton and Harris 2022).
Dechrau gyrfa	Y tair blynedd gyntaf ar ôl cofrestru gyda'r HCPC. Mae 'dechrau gyrfa' yn cynnwys ymarferwyr sydd newydd gofrestru, y rhai sy'n dychwelyd i ymarfer ar ôl absenoldeb hir a therapyddion galwedigaethol â chymwysterau rhyngwladol sy'n addasu i ymarfer y DU. Mae'n cael ei nodweddu gan y trawsnewidiad i ymarfer ymreolaethol, cydgrynhoi galluoedd proffesiynol craidd, datblygu hunaniaeth broffesiynol ac ymgysylltu gweithredol mewn DPP a chynllunio gyrfa.
Goruchwyliaeth	Perthynas a gweithgaredd proffesiynol sy'n sicrhau safonau ymarfer da ac yn annog datblygiad (Coleg y Therapyddion Galwedigaethol 2015).
Graddedigion	Unigolyn sydd wedi bodloni gofynion rhaglen ei ddarparwr addysg yn llwyddiannus ac sydd wedi derbyn y wobr gysylltiedig.

Mentora	Diffinnir mentora fel 'proses ddysgu sy'n canolbwyntio ar nod sy'n digwydd mewn amgylchedd cefnogol' (Doyle et al 2019, t. 544). Dylai mentora fod yn bersonol, yn gynhwysol ac yn deg. Mae'n darparu perthynas gefnogol lle mae gweithiwr proffesiynol profiadol yn cynnig arweiniad, anogaeth a lle i fyfrio. Mae'n anwerthusol ac fel arfer yn digwydd y tu allan i strwythurau goruchwyllo ffurfiol. Dangoswyd bod mentora effeithiol yn dylanwadu'n gadarnhaol ar ymddygiad, agwedd, cymhelliant, perfformiad swydd, ymrwymiad sefydliadol a datblygiad gyrfa, yn ogystal â helpu i ddatblygu ymdeimlad o berthyn (Doyle et al 2019).
Rhaglen cyn-gofrestru	Rhaglen astudio cyn-gofrestru therapi galwedigaethol, a gymeradwywyd gan yr HCPC, sy'n arwain at gymhwysedd i wneud cais am gofrestrriad fel therapydd galwedigaethol gyda'r HCPC.
Rhaglen dechrau gyrfa	'Rhaglen o gymorth strwythuredig sy'n ddefnyddiol os ydych chi newydd gymhwyso, wedi cael eich recriwtio'n rhyngwladol, yn dychwelyd i ymarfer neu'n symud rhwng gwahanol leoliadau neu feysydd ymarfer. Gall rhaglenni gyrfa gynnar eich helpu i ddatblygu hyder, sgiliau a gwybodaeth' (RCOT 2025c).
Safonau ymarfer proffesiynol, ymddygiad a moeseg ar gyfer therapi galwedigaethol	Mae'r Safonau Proffesiynol o ymarfer, ymddygiad a moeseg ar gyfer therapi galwedigaethol (RCOT Yn y wasg) yn amlinellu'r disgwyliadau ar gyfer ymarfer therapi galwedigaethol diogel, effeithiol a moesegol, gan gwmpasu ymddygiadau proffesiynol, atebolrwydd, perthnasoedd defnyddwyr gwasanaeth a datblygiad parhaus.
Ymarfer ymreolaethol	Elfen sylfaenol o safonau hyfedredd therapi galwedigaethol, dyma'r gallu i asesu sefyllfa broffesiynol a mynd i'r afael â hi'n briodol gyda'r wybodaeth a'r profiad therapi galwedigaethol perthnasol. Mae hefyd yn cynnwys gallu gwneud penderfyniadau rhesymegol, gallu cyfiawnhau'r penderfyniadau hyn a derbyn cyfrifoldeb personol am bob gweithred (Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal 2023c).

Rhestr gyfeirnodau

Broughton W, Harris G eds, Interprofessional CPD and Lifelong Learning UK Working Group (2022) *Principles for continuing professional development and lifelong learning in health and social care*. Bridgwater: Coleg y Parafeddygon. Ar gael yn: <https://www.bda.uk.com/asset/3C0A3258-B2FF-4802-957BD61120903E8A/> Cyrchwyd ar 24.11.25.

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (2021) *Fframwaith datblygu gyrfa: egwyddorion arweiniol ar gyfer therapi galwedigaethol*. Llundain: RCOT. Ar gael yn: <https://www.rcot.co.uk/explore-resources/rcot-publications/career-development> Cyrchwyd ar 24.11.25.

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (2024a) *Strategaeth y Gweithlu Therapi Galwedigaethol 2024–2035*. Llundain: RCOT. Ar gael yn: <https://www.rcot.co.uk/support-the-profession/workforce-strategy/downloads-accessible-versions> Cyrchwyd ar 24.11.25.

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (2024b) *Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Pherthyn 2024–2027*. Llundain: RCOT. Ar gael yn: <https://www.rcot.co.uk/support-the-profession/equity-diversity-belonging/edb-strategy> Cyrchwyd ar 24.11.25.

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (2025a) *Set ddata lawn Arolwg y Gweithlu*. Llundain: RCOT. [Heb ei gyhoeddi]

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (2025b) *Data i raddedigion*. Llundain: RCOT [heb ei gyhoeddi].

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (2025c) *Gweithio fel therapydd galwedigaethol*. Llundain: RCOT. Ar gael yn: <https://www.rcot.co.uk/learn-about-occupational-therapy/working-occupational-therapist/supporting-early-career-occupational-therapists> Cyrchwyd ar 24.11.25.

Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol (Yn y wasg) *Safonau ymarfer, ymddygiad a moeseg proffesiynol ar gyfer therapi galwedigaethol*. Llundain: RCOT.

Coleg y Therapyddion Galwedigaethol (2015) *Goruchwyliaeth: canllawiau i therapyddion galwedigaethol a'u rheolwyr*. Llundain: COT. Ar gael yn: <https://www.rcot.co.uk/explore-resources/standards-guidelines/supervision> Cyrchwyd ar 24.11.25.

Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (2023a) *Retention rates of first time HCPC international registrants 2013 to 2018*. Llundain: HCPC. Ar gael yn: <https://www.hcpc-uk.org/resources/reports/2024/retention-rates-of-first-time-hcpc-international-registrants-2013-to-2018/> Cyrchwyd ar 24.11.25.

Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (2023b) *Principles for preceptorship*. Llundain: HCPC. Ar gael yn: <https://www.hcpc-uk.org/globalassets/resources/information/preceptorship/hcpc-principles-for-preceptorship.pdf> Cyrchwyd ar 24.11.25.

Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal (2023c) *Standards of proficiency for occupational therapists*. Llundain: HCPC. Ar gael yn: <https://www.hcpc-uk.org/standards/standards-of-proficiency/occupational-therapists/> Cyrchwyd ar 24.11.25.

Doyle NW, Lachter LG, Jacobs K (2019) Scoping review of mentoring research in the occupational therapy literature, 2002-2018. *Australian Occupational Therapy Journal*, 66(5), 541-551. doi. 10.1111/1440-1630.12579

GIIG Lloegr (2025) *Standards of proficiency for occupational therapists*. London. [Llundain] GIIG.
<https://heltraininghub.org/wp-content/uploads/2025/06/NPQM-Stakeholder-Events-30-April-Slides.pdf>
Cyrchwyd ar 24.11.25.

Palmer W, Rolewicz L, Dodsworth E (2023) *Waste not, want not. Strategies to improve the supply of clinical staff to the NHS*. Llundain: Ymddiriedolaeth Nuffield. Ar gael yn: https://www.nuffieldtrust.org.uk/sites/default/files/2023-09/Nuffield%20Trust%20-%20Waste%20not%20want%20not_WEB_FINAL.pdf

Cyrchwyd ar 24.11.25.

Ni yw RCOT, Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol. Rydym wedi hyrwyddo'r proffesiwn a'r bobl y tu ôl iddo am dros 90 mlynedd; a heddiw, rydym yn ffynnu gyda dros 36,000 o aelodau. Ddoe a nawr, rydyn ni yma i helpu i gyflawni torri tir newydd ar gyfer ein haelodau, ar gyfer y bobl y maent yn eu cefnogi a chymdeithas yn gyffredinol.